

ÅRSRAPPORT VITENSKAPSKOMITEEN FOR MATTRYGGHET 2005

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) ble utnevnt 1.4.2004 og supplert med 11 medlemmer pr 1.8.2005. Sekretariatet var fullt bemannet pr 1.11.2004. Året 2005 var således komiteens første år i tilnærmet full drift.

Året 2005 har vært preget av stor aktivitet både blant komiteens medlemmer og i sekretariatet. I tillegg til hovedkomiteen og de åtte faggruppene, har 10 *ad hoc*-grupper hatt et stort antall møter for å behandle de mange spørsmålene som har kommet fra Mattilsynet og seks saker som komiteen selv har tatt initiativ til å behandle.

Risikovurderinger

En stor arbeidsinnsats er levert av komitémedlemmene i året som gikk. Dette har resultert i at totalt 70 uttalelser/vurderinger av høy vitenskapelig kvalitet er avgitt og publisert på www.vkm.no i løpet av 2005. En oversikt over avsluttede saker og saker under arbeid per 31.12.05 er vedlagt. Disse oversiktene viser at antall nye saker i 2005 var ca 80 og at antallet saker varierer relativt mye fra fagområde til fagområde. Flest saker er det på områdene GMO og ernæring/ny mat, men det er også stor variasjon i sakenes omfang og kompleksitet, noe som ikke gjenspeiles ved å telle antall saker.

Av tunge saker som har vært sluttbehandlet i Hovedkomiteen kan nevnes:

- Risiko for utvikling av resistens p g a bruk av triklosan i kosmetiske produkter
- Vurdering av tilbakeholdelsestid for Lidokain for matproduserende dyr
- Helse- og miljøvurdering knyttet til antibiotikaresistensgener i GMO
- Risikovurdering – introduksjon av aviært influensa A virus (H5N1) til Norge (levert 15.1.06)

To større prosjekter er startet opp – helhetsvurdering av fisk og annen sjømat samt utredning av helsemessige konsekvenser ved bruk av søtstoffer i stedet for sukker i leskedrikker og saft. Disse behandles av egne *ad hoc*-grupper, og vil bli sluttbehandlet av hovedkomiteen og ferdigstilt i 2006.

Flere av komiteens medlemmer og de ansatte i sekretariatet har deltatt på nasjonale og internasjonale møter, kurs og seminarer hvor utvikling av risikovurderinger innen de ulike fagområdene har vært sentrale tema på programmet. I september arrangerte VKM et heldagsseminar om risikovurderinger med internasjonale, velrenommerte foredragsholdere. På seminaret deltok eksperter fra komiteen, ansatte i sekretariatet, Mattilsynet og matdepartementene.

Åpenhet- risikokommunikasjon

VKM har i løpet av 2005 stadig blitt bedre synlig i forbindelse med våre risikovurderinger og flere av komiteens medlemmer har bidratt som eksperter i forbindelse med å kommunisere VKMs vurderinger i ulike medier. Etter ønske fra komiteen har det vært arrangert kurs i mediatrening.

Dagsorden for møter, referater, oversikt over saker og ferdige risikovurderinger publiseres rutinemessig på internett (www.vkm.no). Det har vært lagt vekt på å tydeliggjøre VKMs rolle i forhold til andre aktører knyttet til mattrygghet.

Forholdet til EFSA

Deltakelse i EFSA's Advisory Forum og forumets arbeidsgrupper for kommunikasjon og for vitenskapelig samarbeid har vært høyt prioritert i sekretariatet. Kontakten anses viktig både for å kunne dra nytte av risikovurderingskompetanse og informasjon fra EFSA og fra de andre EØS-landenes risikovurderingsorganer og for å synliggjøre VKMs aktivitet utenfor landets grenser. VKM-sekretariatet mottar som deltager i Advisory Forum viktig informasjon fra EFSA. Denne viderefremmes til et bredt utvalg mottagere i Norge. Det er lagt godt til rette for effektiv informasjonsutveksling med EFSA og andre europeiske land i 2005 både ved et stadig mer utviklet kontaktnett og ved at det er tilrettelagt for å delta i videokonferanser.

Samarbeid og effektivitet

Året 2005 har vært preget av at VKM fremdeles var i etableringsfasen. Mange rutiner, både internt og i forhold til Mattilsynet, er kommet på plass.

Måloppnåelse 2005

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) har i sin strategiplan for 2005-06 satt opp tre hovedmål for virksomheten. I det følgende er det satt opp en tabellarisk oversikt over måloppnåelsen for VKM i 2005. Det er også knyttet noen kommentarer til spesielle saker under hvert av de tre hovedmålene.

Mål	Status per 31.12.05
Hovedmål 1: Vitenskapskomiteen skal levere et uavhengig og godt vitenskapelig grunnlag for å håndtere risiko	
<u>Komiteen skal:</u>	
Påse at VKM har nødvendig kompetanse og kapasitet til arbeidet med alle risikovurderinger	Ekstern kompetanse tas inn i ad hoc-grupper ved behov, komiteen er supplert med 11 nye medlemmer pr 1.8.05
Levere minimum 80 % av risikovurderingene innen fastsatt tid	Dette målet viser seg vanskelig å kvantifisere. For 2006 vil vi finne et annet mål for VKMs "leveringsdyktighet".
Initiere 8 saker	3 saker er avsluttet og 3 er under arbeid på VKMs initiativ
Delta på relevante internasjonale møter hvor utvikling av risikovurdering står på agendaen	Seminar om GMO, Stockholm (Linnestad, FG3) Studietur modellering, Finland (Haugen, FG7) HESI Workshop on Framework Approaches to Risk Assessment, Nice (Holene, FG2) EFSA/WHO International Conference: Risk assessment of compounds that are both genotoxic and carcinogenic (Sanner og Alexander, FG4, Dybing, FG2) Seminar om berikningsmodeller, Nordisk fellesmøte mellom NNT og NKE, Sverige (Haugen, Frost Andersen, FG7) Konferanse, Dioxin 2005, Toronto (Knutsen, FG5) Møte i EMEA, London (Grave, FG5)
Igangsette arbeidet med risikovurderinger i forbindelse med godkjenning av plantevernmidler	Faggruppen har hatt 3 møter der plantevernmidler har vært vurdert og sekretariatet har hatt 3 oppfølgingsmøter med Mattilsynet, bl.a. for videreutvikling av rutinene. Det gjenstår fremdeles å finne endelig samhandlingform mellom VKM og Mattilsynet. Av 10 bestilte risikovurderinger av plantevernmidler er 8 ferdigstilt.

Påpeke forsknings- og kunnskapsbehov	VKM har levert innspill til EUs 7. rammeprogram på oppfordring fra Norges forskningsråd (NFR) Forsknings- og kunnskapsbehov påpekes i uttalelsene fra VKM der slike avdekkes.
Delta på VKMs kurs i risikoanalyse	Kurset avholdt 19.09.05. 40 medlemmer av VKM deltok.
<u>Sekretariatet skal:</u>	
Leverer minimum 80 % av risikovurderingene innen fastsatt tid.	Se over
Avholde to kontaktmøter og fire koordineringsmøter på saksbehandlernivå med Mattilsynet	To kontaktmøter på ledernivå og tre koordineringsmøter avholdt
Utarbeide beredskapsplaner i samarbeid med Mattilsynet.	Ikke utført
Avholde minimum et kontaktmøte med hver av forvaltningsstøtteinstitusjonene	OK
Delta som observatør på minst 4 av møtene i Nasjonalt råd for ernæring	Deltatt på 1 av 2 møter
Delta som observatør på samarbeidsmøtene mellom Mattilsynet og Sosial- og helsedirektoratet på ernæringsområdet	Deltatt på 1 av 1 møter
Delta på alle faste møter i EFSA's Advisory Forum.	Deltatt på 5 av 5 møter
Avklare VKMs rolle i forhold til vurdering av økonomiske konsekvenser i risikovurderinger	Spørsmålet er tatt opp med HOD, som har bedt VKM om å innkalle MT og Matdepartementene til et møte. (Møte berammet til 13/02/06).
Igangsette arbeidet med risikovurderinger i forbindelse med godkjenning av plantevernmidler	Arbeidet er i gang, se over. Videreutvikling av roller, ansvar og arbeidsform og –fordeling videreføres i 2006.
Avklare VKMs rolle i forbindelse med risikovurderinger av GMO	Avklart etter møter med MD, HOD, Mattilsynet og DN.
Arrangere kurs i risikoanalyse for komiteen og sekretariatet	Kurset avholdt 19.09.05

<p>Delta på relevante internasjonale møter hvor utvikling av risikoanalyse står på agendaen</p>	<p>Seminar om GMO, Stockholm</p> <p>Nordisk (NNT) arbeid på dioksiner</p> <p>Acrylamide stakeholders meeting, EU-kommisjonen</p> <p>Konferanse om dyrevern, London</p> <p>Møte hos AFSSA, Paris</p> <p>OECDs Task force for the safety of novel foods and feeds</p> <p>Nordic workshop on Novel Food, Risk assessment and risk management of novel plant foods and novel plant food ingredients , KolloKolle</p> <p>“Old genes or new genes” Rettsak om GMO, København</p> <p>ECPA Dietary Risk Assessment Workshop, Brussel</p> <p>Konferanse, Dioxin 2005, Toronto</p> <p>Seminar om berikningsmodeller, Nordisk fellesmøte mellom NNT og NKE, Sverige</p> <p>Internasjonal ernæringskonferanse, Sør-Afrika</p> <p>International plant health risk analysis workshop, Canada</p> <p>EFSA/WHO International Conference: Risk assessment of compounds that are both genotoxic and carcinogenic, Brussel</p>
---	---

<p>Hovedmål 2: Åpen, forståelig og tilgjengelig kommunikasjon om risikovurderinger</p>	
<p><u>Komiteen skal:</u></p>	
<p>Uttale seg til media og andre interessert om ferdigstilte, offentliggjorte risikovurderinger</p>	<p>VKMs medlemmer har bidratt som eksperter i ulike medier, det har ikke vært ført statistikk over antall ganger</p>
<p>Bidra ved utformingen av kortversjoner av risikovurderingene beregnet på forbrukere, media, produsenter og andre interesserte uten ekspertkompetanse</p>	<p>Noen faggrupper gjør dette rutinemessig, andre ikke i samme grad. Økt fokus på dette i 2006 – dialog sekretariat-faggrupper.</p>
<p><u>Sekretariatet skal:</u></p>	
<p>Gi innsyn i VKMs arbeid ved at alle risikovurderinger, møterefater etc. publiseres på internett</p>	<p>Rutinene fungerer bra for faggruppene men det er et potensiale for forbedring for ad hoc-grupper av ulikt slag.</p>

Ha minimum 10.000 treff på vkm.no	I underkant av 1 million treff pr. 31.12.05. (Man vil i 2006 prøve å analysere disse tallene nærmere.)
Offentliggjøre en popularisert kortversjon av risikovurderingene	Ikke alle publiserte vurderinger har kortversjon, se over.
Finne egnet samarbeidsform med representanter for forbrukere og bransjer	Et møte er avholdt. Sekretariatet planlegger å invitere til et seminar med berørte parter i løpet av våren 2006.
Opprette engelsk område på vkm.no	Teknisk løsning er levert, det jobbes med redaksjonelt innhold. Området lanseres i løpet av kort tid.
Arrangere kurs i mediatrening for leder og nestleder i Hovedkomiteen, samt alle faggrupelederne	2 kursdager avholdt i november for til sammen 11 VKM-medlemmer. Det vil bli arrangert en ny runde med kurs våren 2006.
Delta i EFSA's arbeidsgruppe for kommunikasjon	Deltatt på 4 møter i arbeidsgruppen for kommunikasjon. Har dessuten deltatt på to møter i arbeidsgruppen for IT og flere videokonferanser i EFSA-regi.
Gi minst 5 presentasjoner om risikoanalyse i relevante, eksterne fora	1 foredrag for Mattilsynet 1 foredrag for LMD 1 foredrag for Norsk vannforening 1 foredrag for Biokjemisk interessegruppe 1 foredrag for Nordic Innovation Centre

Hovedmål 3: Effektiv og velfungerende Vitenskapskomité	
<u>Alle medlemmer av komiteen skal:</u>	
Bidra til et godt samarbeid mellom komité og sekretariat	
Gi innspill til arbeidet med alle risikovurderinger som behandles i medlemmets faggruppe/ad hoc gruppe/hovedkomité	Medlemmenes aktivitet varierer fra sak til sak og mellom gruppene.
<u>Sekretariatet skal:</u>	
Utvikle og ha gode samarbeidsrutiner og klar ansvarsfordeling mellom komité og sekretariat	Et notat om samarbeidsrutiner og ansvarsfordeling er utarbeidet i samarbeid med hovedkomiteen og er gjort kjent i hele VKM
Utarbeide rutiner for hvordan ekspertene i komiteen kan nås raskt i hastesituasjoner	Ikke utført
Sørge for at nødvendig supplerende kompetanse til komiteen blir oppnevnt	Nye medlemmer oppnevnt av HOD 01.08.05

Utarbeide og ha beredskapsrutiner for å sikre aktivitet ved sykdom eller annet fravær	Sekretariatet har utviklet interne rutiner for stedfortredere ved sykdom og annet fravær
Gjennomgå den administrative tilhørigheten til Nasjonalt folkehelseinstitutt og utvikle rutinene for bruk av fellestjenestene	Sekretariatet er i dialog med FHI.
Utvikle og implementere elektroniske maler	Ikke utført
Utvikle prosedyre for utsetting av oppdrag	Prosedyre er utviklet
Utarbeide standardkontrakt for utredningsoppdrag	Kontrakt er utarbeidet
Stimulere til kompetanseutvikling	De fleste av medarbeiderne i sekretariatet har deltatt i kompetansehevende aktiviteter. Flere har deltatt på e-kurs i forskjellige tema innenfor risikoanalyse.